

Asbest

Eerste hulp bij herkennen en verwijderen

Een handige leidraad voor architecten

Voortaan moeten eigenaars beschikken over een asbestattest bij verkoop (of overdracht) van een gebouw van voor 2001. Nieuwe asbesthoudende materialen zijn sinds 1998 verboden en niet meer te koop. Maar in huizen en gebouwen van voor 2001 - tot dan zijn de stocks opgebruikt - is de kans reëel dat je asbest aantreft. Asbesthoudend materiaal levert vooral een risico op als het verkeerd verwijderd of bewerkt wordt.

Asbestcementen golfplaten en leien zijn het meest zichtbaar. Maar asbest is in meer dan 3.500 toepassingen gebruikt. Bij gebouwen zie je het in dakbedekking, schouwpijpen, dakgoten, binnen- en buitengevelbekledingen, tussenwanden, valse plafonds, isolatie van verwarmingsleidingen en ketels, kokers, rioleringsbuizen, vloerbekleding, brandwerende platen en dichtingskoorden in kachels. In grote gebouwen vind je het in de vorm van spuitasbest als isolatie en brandbescherming van dragende elementen.

Samen met OVAM bundelen we de meest voorkomende asbestmaterialen in één handig overzicht. Je krijgt meer inzicht in de toepassingen en je ontdekt wie wat moet doen. Met deze asbestwijzer bij de hand ga je oordeelkundig om met asbest en vermijd je onnodige risico's. ❖

Melanie Vercruysse, adviseur studiedienst
Netwerk Architecten Vlaanderen

Wat zijn de regels en wat verandert er precies?

Vanaf 23 november 2022 is het verplicht om als eigenaar/verkoper te beschikken over een asbestattest bij verkoop (of overdracht) van een gebouw/constructie gebouwd vóór 2001. Dit attest is het resultaat van een asbestinventarisatie uitgevoerd door een gecertificeerd asbestdeskundige inventarisatie. Het attest geeft toekomstige kopers of verbouwers informatie over de aanwezigheid van asbest in hun gebouw, over de asbestveiligheid en hoe ze die kunnen bereiken.

Het gaat hier om een niet-destructief onderzoek. Dat betekent dat misschien niet alle materialen worden geïnventariseerd. Met andere woorden: er moet nog altijd een destructieve inventaris plaatsvinden voor je aan de renovatie begint. Een opdrachtgever kan wel zelf in de overeenkomst met de asbestdeskundige vragen om de inventarisatie uit te breiden met een destructief onderzoek.

Actieplan asbestafbouw

Er is vandaag geen algemene verplichting om asbest te verwijderen, tenzij wanneer het in slechte staat is, of ingesloten zit en eenvoudig bereikbaar wordt bij renovatiewerken. Voor publieke gebouwen is de verwijdering van asbest in de buitenschil (asbestdak, -gevel, -rookafvoerkanal, -dak-

goet, ...) wel verplicht tegen 2034 (Materialendecreet art. 33/5).

In 2018 keurde de Vlaamse regering het actieplan asbestafbouw goed. Het actieplan streeft naar een versnelde verwijdering van asbesthoudende materialen die mogelijk asbestvezels vrijgeven. Tegen 2034 moeten de meest risicovolle asbesttoepassingen worden weggenomen uit Vlaamse gebouwen en woningen, bijvoorbeeld asbestcementen daken en gevels, en niet-hechtgebonden asbesttoepassingen. Tegen 2040 moeten alle andere asbesttoepassingen in slechte staat verwijderd zijn.

Enkel voor overheidsgebouwen

Voorlopig zijn beide streefdata enkel wettelijk verplicht voor overheidsge-

bouwen en -infrastructuur. Voor particulieren en private eigenaars geldt de verplichting nog niet. De Vlaamse Regering voorziet wel bijkomende maatregelen als de afbouw van asbest tegen 2034 en 2040 niet voldoende vordert. Voor alle andere doelgroepen is er enkel een verwijderplicht als een asbestmateriaal in zeer slechte staat is, of als een asbestmateriaal eenvoudig bereikbaar wordt bij renovatiewerken. Tijdens onderhouds- of renovatiewerken aan een gebouw moet elke eigenaar de asbesttoepassingen wegnemen die door de werken eenvoudig bereikbaar worden. Zo wordt vermeden dat asbesthoudende materialen opnieuw ingesloten raken en de risico's worden doorgeschoven naar toekomstige generaties. ❖

❖ Meer weten?

Alles over correct omgaan met asbest

Meer weten over het asbestattest

Asbestafbouwbeleid: alle maatregelen

Asbesthoudend materiaal verwijderen of niet?

Hechtgebonden asbest in goede staat

Hechtgebonden asbest in goede staat mag blijven waar het is. Maar een materiaal dat nu in goede staat is, kan op termijn verwerpen of beschadigd raken. Hou hier dus rekening mee bij renovatie. Asbestcement dat in relatief goede staat is en eenvoudig te verwijderen is, zoals vastgeschroefde of vastgespijkerde platen of leien, kan je daarom beter verwijderen. Je schakelt dan een aannemer in die hiervoor een opleiding volgde en die een opleidingsattest kan voorleggen. In 2019 werd ook het asbestcharter in het leven geroepen. Aannemers die het charter ondertekenen, engageren zich om op correcte wijze te werk te gaan (volgens de code van de goede praktijk voor dakwerkers), de opleiding te hebben gevolgd en jaarlijks bijscholing te volgen. Dit verloopt via twee koepelorganisaties.

De aannemer zal de nodige voorzorgsmaatregelen nemen:

- bevochtigen of fixeren, stof vermijden
- elementen een voor een verwijderen, bij

- voorkeur manueel, gebruikmakend van handwerktuigen of in laatste instantie traag draaiend gereedschap
- voorzichtig naar de begane grond brengen (bijv. via een hoogwerker)
- stofmasker beschermingsklasse "FFP3" en best ook wegwerpoverall
- materialen afzonderlijk opslaan en afdekken in geschikte container

Binnenshuis is een goede verluchting essentieel en achteraf wordt alles schoongemaakt met water. Bij werkzaamheden buiten moet je deuren en ramen sluiten en het ventilatiesysteem uitschakelen.

Particulieren kunnen deze toepassingen ook zelf verwijderen als ze dezelfde voorzorgsmaatregelen treffen. Gebruik nooit mechanische werktuigen met grote draaisnelheid zoals zaagschijven, slijpschijven, boormachines, hoekslijpmachines en reinigers onder hoge druk. ❗

Ongebonden en sterk beschadigde, verweerde of moeilijk te verwijderen hechtgebonden asbest

Die kunnen het best verwijderd worden door een aannemer of een erkend asbestverwijderaar. Maar wie mag wat verwijderen?

Aannemer met opleidingsattest 'eenvoudige handelingen'

Als een aannemer asbest wegneemt, dan moeten de betrokken werknemers het jaarlijkse opleidingsattest 'eenvoudige handelingen' op zak hebben. Aannemers met werknemers met dit attest mogen de volgende asbesttoepassingen verwijderen:

- Alle vormen van hechtgebonden asbest (zowel intact als beschadigd)
- Losgebonden asbesthoudend plaatmateriaal en asbestkarton. Het asbest moet gefixeerd zijn en de aannemer moet het eenvoudig kunnen demonteren, wegneemen en verpakken zonder de asbestmaterialen te breken of beschadigen.
- Asbesthoudende dichtingen en pakkingen, gewezen materialen zoals koorden, remvoeringen en gelijkaardige toepassingen.
- Asbestcontaminatie van een lokaal, ruimte, gebouw of technische installatie waarbij er geen zichtbare asbestresten aanwezig zijn. In dit geval moet hij/zij de ruimte, het gebouw of de installatie met vochtige doeken en stofzuigers met een absoluutfilter reinigen.

Vooraleer de aannemer asbest verwijdert, is hij/zij wettelijk verplicht om een asbestinventaris op te maken van de werkzone, en hij/zij moet de verwijdering ook vooraf melden aan de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Erkende asbestverwijderaar

Bij risicovolle asbesttoepassingen schakel je een erkende asbestverwijderaar in. Die hanteert strikte veiligheidsprocedures.

Ongebonden toepassingen in goede staat kunnen als tijdelijke maatregel ook "ingekapseld" of weggewerkt worden achter een volledig gesloten wand in afwachting van een geplande of in te plannen verwijdering (materiale decreet art. 33/1). Zorg ervoor dat er door middel van een sticker duidelijk gemaakt wordt dat er asbesthoudend materiaal aanwezig is.

De verwijdering moet sowieso gebeuren door een gespecialiseerd bedrijf. Zonder gespecialiseerde kennis en uitrusting is de kans reëel dat er belangrijke hoeveelheden asbestvezels in de omgevingslucht terechtkomen. Er wordt gewerkt in een hermetisch afgesloten omgeving in onderdruk en met ademhalingsapparatuur. Soms wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde couveusezakmethode. ❗

Meer weten?

Wanneer verplicht verwijderen?

Aannemers die het asbestcharter ondertekenden

Wie mag wat verwijderen?

Lijst erkende asbestverwijderaars

Zo herken je asbestmaterialen

Bij hechtgebonden of 'vast' asbest zitten de vezels stevig vast in het dragermateriaal. Een typisch voorbeeld zijn leien uit asbestcement. Zolang ze niet beschadigd zijn, zijn ze ongevaarlijk. Bij niet-hechtgebonden of 'los' asbest kunnen de vezels makkelijk vrijkomen. Toepassingen met los asbest, zoals isolatiemateriaal rond verwarmingsbuizen, zijn daarom veel gevaarlijker.

Niet zeker of het asbest is?

Om zeker te zijn of het om asbest gaat, kan je een staal laten nemen door een labo. Hieronder vind je een lijst met laboratoria erkend voor identificatie van asbest in materialen.

Meer weten?

Lijst met erkende laboratoria

Asbestinventaris: niet hetzelfde als het asbestattest

Ter bescherming van werknemers moet er volgens de arbeidswetgeving een asbestinventaris worden opgesteld. Dat betekent dat er voor elk gebouw waar werknemers tewerkgesteld zijn, een asbestinventaris aanwezig moet zijn.

Ook moet een aannemer die renovatie- of afbraakwerken gaat uitvoeren, op een werf met werknemers (al dan niet in eigen dienst) een asbestinventaris opstellen voor de delen waar de werken betrekking op hebben. Voor externe hulp bij het opstellen van een asbestinventaris kan je onder andere terecht bij sommige van de asbest-labo's.

De asbestinventaris opgelegd aan werkgevers is niet dezelfde als de inventaris voor het asbestattest dat vanaf 23 november 2022 verplicht is bij overdracht of verkoop van een constructie of gebouw van voor 2001. Je kan het asbestattest gebruiken als basis, maar het is niet toereikend voor de werkgeversinventaris, tenzij er bijkomend onderzoek wordt gedaan. De standaardrichtlijnen voor de inventarisatie voor het asbestattest omvatten niet alle constructies en materialen die onderzocht moeten worden voor een werkgeversinventaris. ••

•• Meer weten?

Leidraad van de overheid bij opstellen asbestinventaris

Veelgestelde vragen over het asbestattest

Asbesthoudend afval

Particulieren kunnen met asbestcement terecht in een recyclagepark waar het opgeslagen wordt in een afzonderlijke container. Vaak worden slechts beperkte hoeveelheden aanvaard of worden er voor grotere hoeveelheden extra kosten aangerekend. Voor meer info kan je terecht bij de gemeentelijke milieudienst.

Er zijn ook mogelijkheden om tegen gesubsidieerd tarief asbestafval aan huis te laten ophalen. Dat kan zowel bij asbestverwijdering door particulieren als wanneer een professional de werken uitvoert. Het gaat dan om lokaal georganiseerde asbestafbouwprojecten.

Aannemer

Een aannemer of dakdekker zal meestal zelf instaan voor de afvoer van het gebonden asbesthoudend materiaal. Dit wordt aanvaard op een stortplaats met vergunning voor aanvaarden van asbestcement, mits het afval verpakt is (bijv. in een bigbag). Je kan het afval steeds laten ophalen door een erkend overbrenger van asbesthoudend materiaal. Informeer vooraf naar de verpakkingsvoorwaarden en vraag bij ophaling een identificatieformulier voor de afvalstoffen.

Erkend verwijderaar

Een erkend asbestverwijderaar die ongebonden toepassingen verwijdert, zorgt ervoor dat het correct wordt afgevoerd door een erkend overbrenger. Dit gebeurt naar een gespecialiseerd bedrijf dat het afval cementeert zodat er geen vezels meer kunnen vrijkomen. Vervolgens wordt het geheel gestort. Voor bedrijfsgebouwen die geheel of gedeeltelijk een andere functie hebben dan wonen en met een bouwvolume van meer dan 1000 m³, moet er een sloopinventaris worden opgemaakt. De houder van een stedenbouwkundige vergunning laat deze opmaken door de architect of een deskundige die de opdrachtgever heeft aangesteld. De asbestinventaris is hierbij zeer nuttig. Asbest behoort in al zijn vormen (gebonden en ongebonden) tot gevaarlijke afvalstoffen in deze inventaris. ••

•• Meer weten?

Richtlijnen asbestcement recyclagepark

Ondersteuningsvormen voor particulieren

Waar kan je terecht met asbestafval?

Stortplaatsen en erkende overbrengers

Alle info over sloop

Publireportage

Asbestinventaris, samen met A2ADVIES

A2Advies is een gecertificeerd asbestinventarisatie-bureau. Dit wil zeggen dat wij werken conform het door de overheid opgelegde inspectieprotocol, en onze attesten voldoen aan de minimumeisen opgelegd door de overheid. Daarnaast zijn ook al onze medewerkers erkend als 'Tracimat Deskundige sloop'. Voor een sloopopvolgingsplan of een asbestinventaris met het oog op destructief onderzoek kan je dus ook bij A2Advies terecht.

Hoe gaan we te werk?

A2Advies maakt een inventaris waar alle ruimtes, constructies of objecten onderzocht worden op mogelijke aanwezigheid van asbest.

Indien nodig worden stalen genomen en onderzocht in een erkend labo om de aanwezigheid van asbest met zekerheid te kunnen bevestigen of uitsluiten.

Na de inspectie ontvang je van ons een rapportage. Deze bevat foto's van de asbesthoudende materialen, hoeveelheden, het analyserapport van de monsternames, adviezen en beheersmaatregelen.

Wanneer heb ik een asbestinventaris nodig?

- Asbestinventaris bij geplande werken: verplicht voor elke werkgever én houder van stedenbouwkundige vergunning (destructieve asbestinventaris)
- Asbestinventaris bij verkoop van woning of gebouw: verplicht voor elke verkoper vanaf 23 november 2022 (visuele asbestinventaris)
- Asbestinventaris van kantoreenheden: verplicht voor elke werkgever (K.B. 2006 WG-WN)
- Asbestinventaris voor de gemeenschappelijke delen: verplicht vanaf 1 mei 2025

Wat is destructief onderzoek?

Ga je straks renoveren? Wil je een grondig onderzoek van alle visueel en niet visueel waarneembare toepassingen? Dan gaan wij destructief tewerk.

Dit houdt in dat we ook ingedekte materialen gaan opsporen en onderliggende lagen onderzoeken.

Geldigheid asbestattest

- Het attest is standaard 10 jaar geldig.
- Het is 5 jaar geldig indien 1 of meerdere hoog risicotoepassingen worden aangetroffen. ••

•• Meer weten?

Vraag een offerte aan: a2advies.be

Publireportage door:

